

CRV lanceert MPR Voeding

Nieuw wapen tegen slepende melkziekte

Rundveehouderij | Tekst en foto's: Durkje Hietkamp

Subklinische slepende melkziekte opsporen kan nu eenvoudig via het ketosegetal op de MPR-uitslag. Fokkerijorganisatie CRV meet het nieuwe kengetal sinds kort standaard en kosteloos tijdens de melkcontrole. De uitslag wordt weergegeven in MPR Voeding.

Tijdens de melkproductieregistratie (MPR) wordt de melk standaard onderzocht op het percentage vet, eiwit en lactose en naar wens op celgetal en/of ureum. CRV meet sinds kort standaard en kosteloos het ureumgehalte in de melk. Ook heeft CRV een nieuw kengetal geïntroduceerd: het ketosegehalte. Daarmee is het mogelijk om vroegtijdig in te grijpen bij slepende melkziekte.

De uitslag wordt specifiek weergegeven in MPR Voeding en komt online beschikbaar via VeeManager. Voor veehouders die hun MPR-uitslag op papier krijgen toegestuurd, zendt CRV de uitslag van MPR Voeding mee.

Tekort

Slepende melkziekte wordt veroorzaakt door een chronisch tekort aan energie en treedt vooral op aan het begin van de lactatie (tot 60 dagen), met name bij oudere koeien. "Ook koeien met een conditiescore hoger dan 4 en dieren met een hoge pariteit behoren tot de risicogroepen", zegt Hiemke Knijn, dierenarts en senior onderzoeker bij CRV. Oorzaak is vaak een tekortschietend rantsoen, maar soms is een infectie in het spel. "Versgekalfde dieren hebben veel energie nodig voor de melkproductie. Wanneer de koe onvoldoende energie kan aanspreken, probeert het dier door de afbraak van reservevet de melkproductie toch op peil te houden. Hierdoor raakt de koe in een negatieve energiebalans en kan slepende melkziekte ontstaan." Door de afbraak van vetreserves komen ketonlichamen (aceto-azijnzuur, aceton en beta-hydroxyboterzuur) vrij. CRV spoort in melkmonsters deze hoeveelheid ketonen op. "Het ketonen-

niveau geeft aan of de dieren zich in een negatieve energiebalans bevinden. Voor een melkveehouder is het van belang dieren met een negatieve energiebalans zo snel mogelijk op te sporen en de juiste behandeling te geven. Deze dieren hebben een verhoogde kans op slepende melkziekte", zegt Knijn.

Aceton

Uit onderzoek is gebleken dat bij het opsporen van subklinische slepende melkziekte het ketonlichaam aceton de beste indicator is. "De melkmonsters ondergaan twee testen waarbij de melk wordt onderzocht op aceton. De eerste test is een infraroodtest waarbij de slepende melkziekte die dieren mogelijk ontwikkelen, aan het licht komt. Vervolgens ondergaan de bijbehorende melkmonsters een analyse in de autoanalyser ter bevestiging van de gevonden positief geteste dieren", legt Knijn uit. De dieren komen als attentiedier op de uitslag van MPR Voeding. "De ketose-attentie is in 98 procent van de gevallen correct. Dat betekent dat 98 procent van de dieren met een ketose-attentie ook daadwerkelijk slepende melkziekte hebben", legt de onderzoeker uit. De test heeft echter een sensitiviteit van 70 procent. "Dat houdt in dat we er wel een aantal missen, want dertig procent van de dieren die slepende melkziekte hebben, krijgen de uitslag dat ze gezond is." Desondanks is de attentielijst volgens haar wel een goede graadmeter voor de ernst van de situatie.

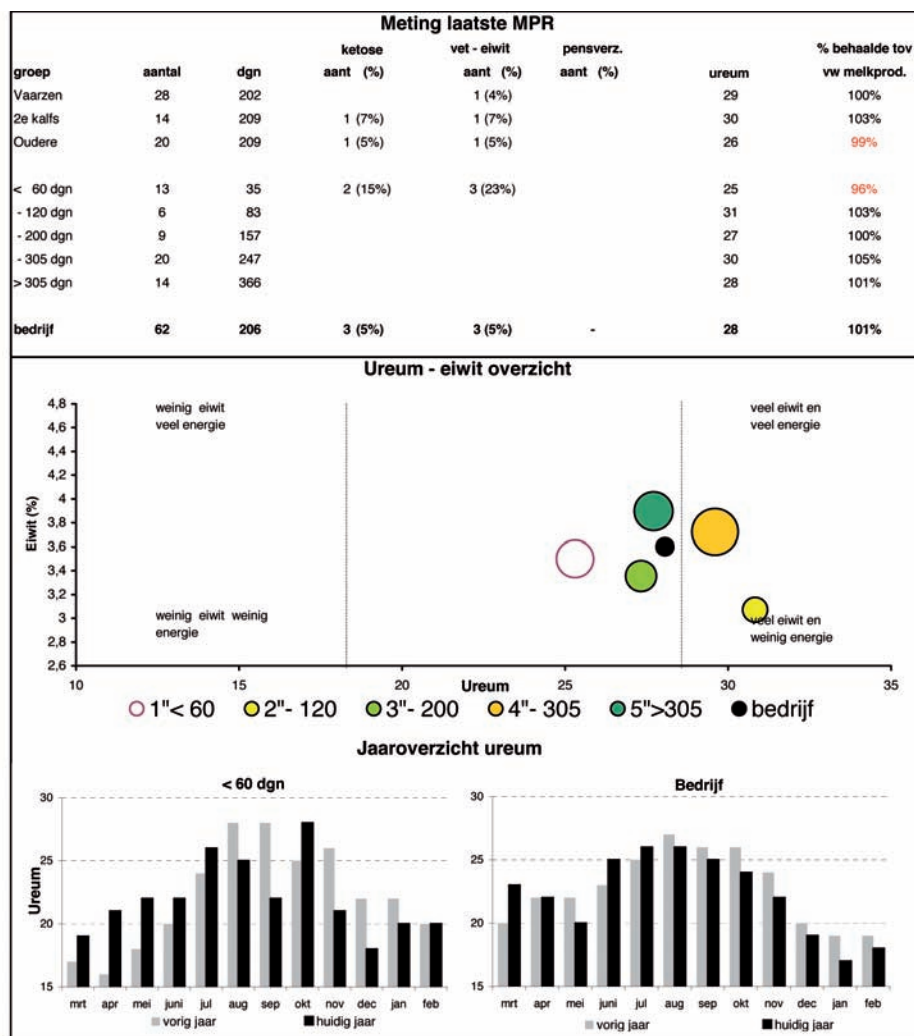
Probleem

Slepende melkziekte is een veelvoorkomend en lastig probleem op melkveebedrijven. "In >>

Tarieven

De melkcontroletarieven zijn niet veranderd. Het tarief in Nederland voor een vierweekse melkcontrole van vet, eiwit, lactose, ureum en ketose bedraagt 0,66 euro per dier, waarbij celgetalmeting 0,22 euro extra kost. Voorheen werd voor het bepalen van het ureumgehalte 0,17 euro extra in rekening gebracht.

>>> Nieuw wapen tegen slepende melkziekte

Het nieuwe overzicht van MPR Voeding laat in de grafieken zien waar de knelpunten zitten.

ongeveer 25 procent van de lactaties komt minimaal één keer slepende melkziekte voor”, zegt Knijn. De ziekte schaadt de diergezondheid en levert economische schade op. “Slepende melkziekte komt meestal voor in subklinische vorm. Hierdoor wordt de diagnose te laat gesteld en is er al sprake van productiedaling en conditieverlies. De kosten voor subklinische slepende melkziekte kunnen daardoor fors oplopen.” Het verlies aan melkproductie wordt geschat op 1 tot 10 liter per dag. Daarnaast is een verlaagde vruchtbaarheid een grote kostenpost. “De tussenkalftijd neemt toe. Het interval tussen afkalven en eerste inseminatie, en het interval tussen eerste inseminatie en dracht worden verlengd.” Bovendien is er door slepende melkziekte een verhoogde kans op lebmaagverplaatsingen, mastitis, klauwproblemen en klinische slepende melkziekte, stelt de onderzoeker. De behandeling bestaat uit de toediening van glucogene stoffen of glucose.

Grafieken

“Met MPR Voeding kan de melkveehouder op snelle en betrouwbare wijze slepende melkziekte detecteren en daardoor gepaste maatregelen nemen”, zegt Pasma. De MPR Voeding bevat meerdere grafieken met verschillende bedrijfsgegevens. “Het nieuwe overzicht laat in de grafieken zien waar de knelpunten zitten in de verschillende lactatiegroepen, evenals de benutting van het rantsoen door die lactatiegroepen. Hiermee is de status van het bedrijf snel in beeld.” De grafiek ‘jaaroverzicht ketose’, brengt per maand het percentage ketoseaantities in beeld. “Met deze overzichten kunnen de cijfers van vorige maanden en jaren worden vergeleken. Piekperiodes worden hiermee inzichtelijk en resultaten van eventuele rantsoenwijzigingen zijn prima te volgen.” Indien een enkel dier wordt geattendeerd, is het een individueel probleem, maar worden er meerdere koeien op de dag van MPR positief bevonden, dan is het mogelijk een bedrijfsprobleem.

Ureum sturen

Het ureumgehalte gemeten in de melk wordt ook op MPR Voeding weergegeven. Het ureumgetal geeft een indicatie voor de eiwitbenutting in het rantsoen. Vooral de verhouding tussen energie en eiwit is bepalend voor het ureumgetal. Hoe beter die verhouding is in het rantsoen, hoe gezonder de koeien.

Melkveehouders willen de vinger scherper aan de pols houden en willen een rantsoen waarmee het ureumgehalte in melk onder een bepaalde waarde blijft. Een te hoog ureumgetal, vooral in combinatie met een negatieve energiebalans, is mede de oorzaak van een sterk verminderde vruchtbaarheid. Ook voor het mestbeleid is een hoog ureumgetal nadelig. De overheid gaat uit van een gemiddeld ureumgetal van 26. CRV Mineraal-deelnemers die lager uitkomen dan 26 mogen meer mest aanwenden op hun bedrijf en blijven daarbij eerder binnen de normen. Melkveehouders met een te hoge ureumwaarde kunnen bijvoorbeeld mais of andere eiwitarme producten in het rantsoen opnemen. Door het beter in de hand houden van het ureumgehalte, wordt de energiebehoefte van de koe beter gedekt en blijft ook het eiwitgehalte in de melk beter op peil.

Doel

“Deelnemende bedrijven maken naar keuze gebruik van drie-, vier-, vijf- of zesweeke MPR. We merken dat veehouders steeds vaker overgaan naar een zesweeke melkcontrole of stoppen vanwege de kosten. Een zeer ongewenste ontwikkeling”, aldus Jos Koopman, managing director CRV. “Door de introductie van MPR Voeding willen we de waarde van de melkproductieregistratie weer op een hoger niveau brengen. Dieren met voederstoornissen worden aan de hand van de nieuwe MPR-gegevens eenvoudiger en sneller getraceerd. Hoe hoger de MPR-frequentie, hoe beter de gevolgen van eventuele rantsoenwijzigingen zijn te volgen.” Alle MPR-deelnemers zijn middels een brief geïnformeerd over de wijziging. “Met MPR Voeding hebben melkveehouders meer tools voorhanden om te zien waar de problemen zitten, een optimaal rantsoen te berekenen en daarmee de diergezondheid op het bedrijf te verbeteren”, besluit Koopman. ♦